



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13661/2022
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Весне Мاستиловић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радмила Марушић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 487/21 од 14.02.2022. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 487/21 од 14.02.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 487/21 од 14.02.2022. године тако што се одбија, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 124/20 од 08.03.2021. године, а захтев тужене за накнаду трошкова поступка одбија.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу надокнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 487/21 од 14.02.2022. године, ставом I изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Чачку Прр1 124/20 од 08.03.2021. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 2388/14 (сада И 1165/18) у висини износа опредељених решењем о извршењу И 740/09 од 22.05.2009. године исплати на име главног дуга износе са законском затезном каматом, ближе наведено у том ставу изреке, на име парничних трошкова износ од 96.936,48 динара са законском затезном каматом од 12.01.2009. године до исплате и на име трошкова извршења износ од 8.628,00 динара, све на терет буџетских средстава Републике Србије намењених

покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом II изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучио као о изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, па је из наведених разлога одлучено као у ставу првом изреке.

Испитијући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. ЗПП Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку Р4 И 43/19 од 05.03.2019. године, усвојен је приговор овде тужиоца и утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда И 2388/14, те је наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се наведени извршни поступак окончао у најкраћем року, који не може бити дужи од четири месеца. Извршни поступак покренут је предлогом тужиоца 20.05.2009. године на основу извршне исправе – пресуде Општинског суда у Чачку П1 1112/03 од 12.01.2009. године која се односи на потраживање на име разлике зараде тужиоца за период од 01.10.2000. године до 30.05.2003. године у износима како је то ближе наведено у предлогу за извршење, са законском затезном каматом почев од 15.-ог у месецу за претходни месец до исплате, те на неисплаћену разлику између припадајуће и исплаћене зараде за месеце јун, јул и август 2003. године у износима како је то наведено у предлогу са припадајућом законском затезном каматом, парничне трошкове у износу од 96.936,48 динара са законском затезном каматом почев од 12.01.2009. године до исплате, као и трошкове извршења. Предлог за извршење је усвојен решењем о извршењу донетим 22.05.2009. године. Као извршни дужници означени су АД Фабрика резног алата Чачак, ФРА „Алат за обраду рупе“ д.о.о, ФРА „Алати и прибори“ д.о.о, ФРА „Спиралне бургије“ д.о.о, ФРА „Алат за спољни навој“ д.о.о, ФРА „Алат за унутрашњи развој“ д.о.о, ФРА „Производња машина“ д.о.о. и ФРА „Термичка обрада“ д.о.о. У току извршног поступка престали су да постоје сви извршни дужници осим туженог „ФРА“ а.д. Чачак. У релевантном периоду послодавац туженог је пословао као друштво са већинским друштвеним капиталом. Тужилац није ни делимично намирио своје потраживање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, закључио да постоји одговорност тужене због дужине трајања извршног поступка, те да тужилац трпи материјалну штету услед тога и то у висини неисплаћеног потраживања у извршном поступку у коме му је повређено

право на суђење у разумном року, а што је утврђено правноснажном одлуком суда. Претрпљена имовинска штета је узрочно – последично везана за повреду права на суђење у разумном року, па како се тужена не може ослободити од одговорности по основу кривице тужиоца или неког трећег лица ни делимично, јер тужилац није допринео настанку штете, то нема подељене одговорности у смислу члана 192. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев. По становишту другостепеног суда, накнада имовинске штете проистекла из повреде права на суђење у разумном року није вид сатисфакције за ненамирено потраживање, већ накнада стварно претрпљене материјалне штете а која у овом поступку није доказана, као што није доказано ни да је предметна штета у узрочно – последичној вези са повредом права на суђење у разумном року, будући да није утврђено да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања тужиоца неадекватно поступање суда. Тужилац није доказао да су дужници у тренутку покретања поступка за наплату имали довољно средстава на рачунима и да је поштујући редослед исплате, као извршни поверилац могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње прописане законом у циљу наплате потраживања извршног повериоца. Постоји одговорност тужене због дужине трајања предметног извршног поступка, али та одговорност не подразумева по аутоматизму одговорност тужене за дуг извршног дужника према извршном повериоцу, нити ту штету може представљати износ потраживања извршног повериоца према извршном дужнику у извршном поступку. Стога је применом члана 172. став 1. ЗОО и правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца.

По оцени суда, становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према послодавцу – „Фабрика резних алата“ у извршном поступку у ком је решење о извршењу на предлог тужиоца донето 22.05.2009. године. У релеватном периоду извршни дужник, послодавац тужиоца је пословао са већинским удеом друштвеног капитала. С обзиром да је утврђена повреда права на суђење у разумном року, то постоји објективна одговорност тужене за штету коју тужилац трпи у висини

ненаплаћених потраживања из извршног поступка (главни дуг и трошкови поступка) и трошкова извршног поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. став 1, 154. ЗПП припадају трошкови ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара. Наведени износ односи се на трошкове састава ревизије од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 18.000,00 динара а према опредељеном трошковнику, па је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**